

[Elmholt.]

Dyrearter, der trues af udryddelse, må ikke anvendes til forsøg.

Den hidtil „lukkede protokol“, der over for befolkningen lakonisk har meddelt antallet af anvendte dyr, skal nu offentliggøres, så der i fremtiden også på dette område vil være fuld åbenhed.

Den foreslåede registrant, der skal indeholde tidligere, nuværende og fremtidige forskningsprojekter og deres resultater, vil hurtigt blive en vigtig informationskilde for brugere af forskningsresultater.

I sammenligning med de gældende bestemmelser vil lovforslagets administrative system betyde en udgiftsforøgelse for staten. Disse forøgede udgifter vil dog uden tvivl blive modsvaret og overgået af de besparelser, som den rationelle udnyttelse af forskningsresultaterne gennem den foreslåede registrering vil medføre.

Idet jeg med hensyn til enkeltheder i øvrigt henviser til de bemærkninger, der er knyttet til lovforslaget, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om indfødsrets meddelelse*.

Nærværende lovforslag er udarbejdet efter de samme retningslinier som det forslag, som jeg fremsatte for folketinget den 3. oktober 1974, og som blev vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 1. november 1974. Det nu forelagte forslag omfatter i alt 537 personer.

I lighed med tidligere år er det min hensigt senere i folketingsåret at fremsætte forslag om meddelelse af dansk indfødsret til yderligere et antal personer.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslaget til det høje folketings velvillige og hurtige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Freddy Madsen (DKP):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om fuld anvendelse af midlerne i Statens Uddannelsesstøtte*, idet jeg henviser til forslaget og de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Aage Frandsen) (SF):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte *forslag til folketingsbeslutning om ændring af egnsudviklingsloven*.

Socialistisk folkeparti har ved flere lejligheder i det sidste par år rejst spørgsmålet om rimeligheden ved den måde, egnsudviklingsstøtten gives på. Der har også i dagspressen været eksempler fremme, som med rimelighed kunne medføre, at man stillede spørgsmål om rimeligheden af en række af de konkrete beslutninger om egnsudviklingsstøtte til virksomheder.

Et eksempel har været støtten til Hope Computer Corporation, som, til trods for at virksomheden modtog egnsudviklingsstøtte, ikke ville indgå overenskomst med en fagforening.

Dette eksempel var årsag til, at jeg i folketinget den 31. august 1973 stillede den daværende handelsminister følgende spørgsmål: „Hvad vil ministeren gøre for at sikre, at de virksomheder, der modtager egnsudviklingsstøtte, fuldt ud overholder de normer og regler, der gælder her i landet? Der tænkes i denne forbindelse på arbejds- og lønforhold samt på, om virksomhederne indgår overenskomst med en fagforening.“

Den daværende handelsminister gav i sit svar den 11. september 1973 udtryk for, at regeringen ikke agtede at stille krav om, at virksomheder, der modtog egnsudviklingsstøtte, samtidig skulle forpligte sig til at indgå overenskomst med de implicerede fagforeninger.

For at få et vurderingsgrundlag, om Hope Computer-sagen var et enkeltstående tilfælde, eller om der var tale om flere virksomheder, der modtog egnsudviklingsstøtte uden at opfylde de normale krav vedrørende overenskomstforhold, anmodede SF i erhvervsudvalget den 19. september 1973 om at få en fortegnelse over de virksomheder, der modtog egnsudviklingsstøtte, og oplysninger om støttens omfang og karakter, samt hvad de pågældende virksomheder producerede, og endelig, hvor mange der var beskæftiget i de pågældende virksomheder. På denne baggrund var der mulighed for at vurdere, om den bevilgede egnsudviklingsstøtte var givet rigtigt ud.

Den daværende handelsminister svarede den 8. oktober 1973 erhvervsudvalget, at

[Aage Frandsen.]

anmodningen ikke kunne efterkommes, idet det ville være brud på de forudsætninger, under hvilke egnsudviklingsstøtten blev givet.

Senere har den nuværende handelsminister på baggrund af et tilsvarende spørgsmål den 22. marts 1974 imødekommet anmodningen, sådan at egnsudviklingsstøttede virksomheder i fremtiden vil blive offentligt kendt.

Denne udvikling med større åbenhed omkring egnsudviklingsstøtten, som giver mulighed for bedre at kunne kontrollere, om støtten er givet rigtigt ud, hilser socialistisk folkeparti med glæde.

Der er dog fortsat en række forhold vedrørende egnsudviklingsstøtten, som socialistisk folkeparti mener bør ændres. Derfor har socialistisk folkeparti stillet forslag om ændring i egnsudviklingsloven. Forslaget tager først og fremmest sigte på at gøre egnsudviklingen til en støtte til beskæftigelsen og ikke til erhvervslivet. Derfor ønsker socialistisk folkeparti, at egnsudviklingen placeres under arbejdsministeren i stedet for under handelsministeren. Endvidere at egnsudviklingsrådet samtidig ændres, sådan at LO kommer til at vælge halvdel og arbejdsministeren den anden halvdel for på denne måde at markere, at egnsudviklingen er en sag, som primært vedrører samfundet og fagbevægelsen.

Socialistisk folkeparti ønsker endvidere, at den lokale indflydelse på egnsudviklingsmidlernes placering øges ved, at de amter, der især modtager egnsudviklingsstøtte, alle bliver repræsenteret i egnsudviklingsrådet, og ved at lokale egnsudviklingsråd får indflydelse på midlernes placering.

For socialistisk folkeparti er det også afgørende, at lønmodtagerne i de egnsudviklingsstøttede virksomheder får indflydelse på de økonomiske dispositioner i de pågældende virksomheder og får indsigt i de pågældende virksomheders økonomiske forhold.

Endelig ønsker socialistisk folkeparti, at de virksomheder, der modtager egnsudviklingsstøtte, samtidig indgå en overenskomst med de implicerede fagforeninger for på denne måde at sikre, at virksomhederne overholder de normale forhold, som er på ar-

bejdsmarkedet, og som er aftalt mellem fagbevægelsen og Arbejdsgiverforeningen.

Der er her i landet ikke tale om organisationstvung, men når det drejer sig om virksomheder, der modtager støtte fra det offentlige, må det også være rimeligt, at det offentlige stiller krav om, at de pågældende virksomheder opfylder de krav, som svarer til det normale på arbejdsmarkedet, dvs. at de pågældende virksomheder har overenskomst med de implicerede fagforeninger.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af Birgit Fjelde (CD) til udenrigsministeren:

„Hvad agter ministeren at gøre i den vedvarende væbnede konflikt mellem den kurdiske minoritet og Iraks magthavere?“ (Spm. nr. 106).

Skriftlig begrundelse.

Danmark har igennem flere år støttet trængte minoritetsgrupper andre steder i verden, og det må synes rimeligt, at Danmark i lighed med Sverige øver en indsats i dette område, så et folkemord forhindres.

Det befrygtes, at omkring 750.000 kurdere i løbet af vinteren bliver tvunget til at forlade deres retmæssige hjem i de kurdiske bjerge med spinkelt håb om at finde midlertidigt husly i flygtningelejre i Iran.

Situationen må vurderes som kritisk for kurderne. En talsmand for kurderne har for nylig udtalt, at de har brug for mad, klæder, telte og medicin. Det er et spørgsmål om liv og død. De kan umuligt magte problemerne alene, og de har derfor bedt de internationale hjælpeorganisationer om støtte. Men indtil nu har de kun fået hjælp fra Holland, Sverige og Iran. Det er desværre ikke nok.

Netop på baggrund af Iraks støtte til PLO-bevægelsen synes Iraks forfølgelse af en minoritetsgruppe urimelig og dobbeltmoralisk.

Birgit Fjelde (CD):

Danmark og resten af verden har for nylig været magtesløse vidner til, at en

[Birgit Fjelde.]

berygtet militant, såkaldt befrielsesorganisation har fået adgang til FN's talerstol under kraftig applaus fra den arabiske og store dele af den afro-asiatiske verden.

Tilsyneladende er det nemt at få sin ret, hvis man blot kan påberåbe sig støtte fra de rige olielande. Desværre findes der andre minoriteter, som ikke har formået at indynde sig hos oliesheikerne, og som derfor ikke nyder samme offentlige bevågenhed og velvilje som palæstinenserne.

Jeg referer her til det kurdiske folk på omkring 7 mill., der lever spredt i sovjetisk Armenien, Tyrkiet, Syrien, Iran og Irak. Kurderne har deres eget sprog og kultur, og siden 1920'erne har de virket for oprettelsen af en kurdisk nationalstat i det nuværende nordlige Irak, men uden resultat.

I løbet af det sidste halve år har der været reelle kampe i Nordiraks bjerge mellem kurdiske partisaner og irakiske styrker, og det befrygtes som følge af disse kampfærdigheder, at omkring 750.000 kurdere — altså det samme som befolkningen i København — i løbet af vinteren vil blive tvunget til at forlade deres hjem i de kurdiske bjerge med et spinkelt håb om at finde midlertidigt husly i flygtningelejre i Iran.

Situationen må vurderes som kritisk for kurderne. En talsmand har for nylig sagt: vi har brug for mad, klæder, telte og medicin. Det er et spørgsmål om liv eller død. Vi kan umuligt magte problemerne alene, og vi har derfor bedt de internationale hjælpeorganisationer om støtte, men indtil nu har vi kun fået hjælp fra Holland, Sverige og Iran. Det er desværre ikke nok.

Danmark har igennem flere år støttet trængte minoritetsgrupper andre steder i verden, og det må synes rimeligt, at Danmark i lighed med Sverige øver en indsats i dette område, så et folkemord forhindres.

Jeg appellerer til udenrigsministeren om at overveje de praktiske muligheder for at hjælpe denne befolkningsgruppe, uanset at Danmark derved skulle komme til at træde et af de olieproducerende lande over tærerne.

Udenrigsministeren (Guldberg):

Jeg vil gerne takke for spørgsmålet og sige, at det giver jo anledning til at henvende opmærksomheden på en befolknings-

gruppe, som efter det, jeg har fået oplyst, også i forbindelse med spørgsmålet, lever under meget ulykkelige forhold.

Jeg vil gerne generelt først sige, at det naturligvis er regeringens holdning her som andre steder, hvor der er tale om sådanne nødtilstande og ulykkelige forhold for minoriteter, at deltage, så godt vi kan, i de humanitære bistande, sådan som vi kan få adgang til det og med de midler, der er mulighed for.

Jeg har i anledning af spørgsmålet undersøgt lidt, hvordan og i hvilket omfang der er tale om, at der ydes hjælp eller er interesse for at hjælpe det kurdiske mindretal, hvad enten det nu befinder sig det ene eller det andet sted, og jeg skal oplyse, at det ikke er sådan, at der ydes statslig bistand hverken fra Holland eller Sverige og altså heller ikke fra Danmark, men der ydes bistand, og der ydes bistand gennem internationale humanitære organisationer. Det er altså ikke et spørgsmål om Holland, Sverige eller Danmark — vi er på det punkt, så vidt jeg kan se, på lige fod; jeg skal ikke kunne udtale mig om beløbet.

Der er muligheder for at komme nogle af kurderne til hjælp via Iran, og det er altså derfor, som også nævnt i spørgsmålet, at Iran er inde i billedet. Der bor jo kurdere dér, der er en del flygtninge i Iran.

Jeg kan ikke oplyse mere, jeg kan kun sige, at vi er opmærksom på spørgsmålet, at der er hjælpeveje, og at de bliver benyttet ikke som statslige hjælpeveje, men indirekte over internationale hjælpeorganisationer, og at der, ikke af hensyn til andre politiske forhold, men af hensyn til de pågældende og muligheden for at hjælpe dem, udfoldes en betydelig diskretion omkring disse hjælpeforanstaltninger fra de internationale organisationer; den vil jeg naturligvis ikke medvirke til at forringe, for den er altså en nødvendig del af hjælpen.

Birgit Fjelde (CD):

Jeg er klar over, det er et delikat spørgsmål, jeg rører ved, og det er vel også grunden til den ret korte besvarelse fra udenrigsministeren.

Det glæder mig at høre, at der er visse private bestræbelser i gang her i Danmark, men jeg kan forstå, at det er temmelig

[Birgit Fjelde.]

hemmeligt, hvad der egentlig foregår. Jeg vil da allerede nu sige, at jeg vil forbeholde mig ret til at opfordre vores medlem af det udenrigspolitiske nævn til i det forum at gå videre med sagen, for jeg synes, det er meget påkrævet, at vi forsøger at gøre noget fra dansk side.

Ib Nørhund (DKP):

De kampe, der foregår i kurdiske områder af Irak, er jo ikke kampe mellem kurder og andre nationaliteter, men i høj grad også indbyrdes imellem kurderne selv. Som bekendt er det sådan, at kurderne også er repræsenteret i den irakiske regering.

Det, der i høj grad er problemet, er, hvilken rolle Iran spiller i denne forbindelse, og jeg ville derfor spørge udenrigsministeren, om det ikke var rigtigt i forbindelse med denne sag at søge at få opklaret, hvilken rolle Irans politik over for Irak spiller i hele den konflikt, der har udviklet sig her.

Udenrigsministeren (Guldborg):

Hvis jeg må begynde med det sidste spørgsmål, kan jeg sige, at efter det, der for mig er oplyst, foregår der altså en hjælp til flygtninge i Iran, og det er, hvad jeg ved om det forhold.

Når jeg bad om ordet igen, var det nu også først og fremmest for lige at sige til fru Birgit Fjelde, der i sit andet indlæg brugte udtrykket private hjælpeveje, at nu skal jeg bestemt ikke udtale noget ønske om, at der ikke netop også skal benyttes private hjælpeveje, for det er da godt og rigtigt, men de internationale hjælpeorganisationer, jeg tænker på, er jo hjælpeorganisationer, der modtager offentlige midler, så det er altså en kanalisering, der foregår.

Birgit Fjelde (CD):

Ja, jeg har blot en enkelt berigtigelse til hr. Ib Nørhund. Mig bekendt er der ikke for tiden repræsenteret kurder i Iraks regering. Der har tidligere været, fordi man mente, det var muligt på den måde at lukke munden på kurderne og for deres retmæssige krav, men for tiden er der mig bekendt ingen kurdisk repræsentation.

Formanden:

Diskussion foregår normalt ikke mellem

medlemmerne under spørgetiden. Det er mellem medlemmerne og ministeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ole Espersen (S)* til undervisningsministeren:

„Med hvilken begrundelse har ministeren undladt at oplyse folketinget om, at ministeren i skrivelse af 4. november 1974 fra Københavns universitets lægevidenskabelige fakultet har fået oplysninger, der er yderst relevante for ministerens besvarelse den 6. november af spørgsmål nr. 64, jfr. herved ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 2?“

(Spm. nr. 101).

Skriftlig begrundelse.

I spørgsmål nr. 64 spurgte Inge Krogh, kristeligt folkeparti, ministeren, om undervisningen i neuroanatomi ved Københavns universitet er tilstrækkelig.

I begrundelsen for spørgsmålet hedder det bl. a., at der var fremkommet oplysninger om, at studienævnet havde stillet så ringe krav til denne undervisning, at studenterne ikke erhvervede tilstrækkelig viden.

Af skrivelsen fra det lægevidenskabelige fakultet af 4. november fremgår, at studienævnet intet har haft at gøre med de forhold, der har givet anledning til den aktuelle debat, men at nævnet tværtimod har medvirket til en øgning af kravene til kendskab til neuroanatomi i eksamensmæssig henseende.

Folketinget er således blevet forholdt den eneste relevante oplysning i sagen, således som denne er fremstået i den offentlige debat, jfr. også begrundelsen for spørgsmål nr. 64.

Ole Espersen (S):

Den 26. oktober indeholdt Berlingske Tidende et voldsomt angreb fra professor Harald Moes side på den medicinske uddannelse. Professoren hævdede, at studienævnene på uforsvarlig måde havde sænket kravene til kendskabet til neuroanatomi, og disse angreb gav ganske voldsom genlyd i de store massemedier.

Den 30. oktober spørger fru Inge Krogh her i folketinget, om undervisningsministe-

[Ole Espersen.]

ren vil undersøge, om den viden, studenterne erhverver inden for dette område, er tilstrækkelig, og fru Inge Krogh begrundet udtrykkelig sit spørgsmål med, at studienævnene har stillet så ringe krav hertil, at studenternes viden kan befrygtes at være utilstrækkelig.

Den 1. november sender undervisningsministeren spørgsmålet fra fru Inge Krogh og begrundelsen til Københavns universitets lægevidenskabelige fakultet og beder om en udtalelse, og man må gå ud fra, at denne anmodning om en udtalelse er fremsat, fordi undervisningsministeren går ud fra, at den vil være af betydning for besvarelsen af spørgsmålet her i tinget.

Den 4. november svarer fakultetet, at den ordning, der har givet anledning til debatten i dagspressen, er gennemført alene på professorernes ansvar, men at en styrkelse af undervisningen i neuroanatomie senere er gennemført under studenternes medvirken, nemlig studienævnene. Fakultetet og studienævnetsformanden siger udtrykkelig, at ministeren er velkommen til at orientere fru Inge Krogh om disse forhold.

Ministerens har altså fået svar på det spørgsmål, hun stillede til lægefakultetet, men hun nævner ikke dette højst relevante svar med ét ord i sin besvarelse af spørgsmålet fra fru Inge Krogh den 6. november. Denne besvarelse må siges at være yderst generel og vel også intetsigende.

Jeg går ud fra, at ministeren har mere gyldige grunde end dem, hun har meddelt Ritzaus Bureau den 20. november. Ministeren siger til Ritzaus Bureau, at der ikke var tid, da spørgsmålet skulle besvares hurtigt. Ministeren har imidlertid haft præcis den tid, der er minimum, når man skal besvare spørgsmål, nemlig 2 dage, til også at inddrage lægernes besvarelse.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Jeg vil først slå fast, at ingen har villet eller vil forholde folketinget nogen oplysning, der har betydning for vurderingen af de medicinske kandidaters viden i neuroanatomie. Tværtimod kommer der i løbet af kort tid et afrundet bedømmelsesgrundlag, der er væsentlig mere omfattende end den skrivelse, hr. Ole Espersen omtaler. Jeg skal oplyse følgende om denne skrivelse:

For at få lidt baggrundsviden om faget i anledning af fru Inge Kroghs spørgsmål ringede man fra ministeriet til det medicinske fakultet ved Københavns universitet, hvor man tilbød nogle oplysninger skriftligt, og spørgsmålet blev, også ganske uformelt, sendt fakultetet som orientering. Der blev ikke indhentet en officiel udtalelse, da det på forhånd var udelukket, at svaret på fru Inge Kroghs spørgsmål kunne blive en stillingtagen til dets indhold, nemlig om de medicinske studenters viden i neuroanatomie er tilstrækkelig for deres fremtidige arbejde.

For at svare på det måtte man have oplysninger fra alle tre universiteter, og man måtte yderligere have en faglig vurdering fra sundhedsstyrelsen, og dette kunne umuligt nås; spørgsmålet lød da også på, om jeg ville foretage en undersøgelse.

Mandag den 4. november fik direktoratet de nævnte oplysninger fra fakultetet i form af en skrivelse fra dekanen og formanden for fakultetsstudienævnet, der oplyste, at der ikke havde været tid til at indkalde fakultetsråd eller fakultetsstudienævn. Skrivelsen beskriver fagets placering i studiet og ved eksamen og nævner den ændring, hr. Ole Espersen er inde på. Samme dag bad ministeriet alle tre universiteter om en udtalelse i anledning af et spørgsmål fra folketingets undervisningsudvalg om professor Harald Moes åbne brev om neuroanatomie.

Dette oplyste jeg i mit svar til fru Inge Krogh, ligesom jeg oplyste, at jeg ville bede sundhedsstyrelsen udtale sig om universiteternes kommentarer. Dekanens og studienævnetsformandens beskrivelse blev ikke nævnt i den forbindelse, fordi den må betragtes som et materiale, der vil indgå, naturligvis, i denne undersøgelse, men som er foreløbigt og vil blive fulgt op af en officiel udtalelse efter behandling i de kollegiale organer, og som i alle tilfælde må forelægges sundhedsstyrelsen. Den blev derfor i det pågældende kontor i ministeriet for at blive samlet med de ventede svar.

Jeg anser det for væsentligt, at den undersøgelse, fru Inge Krogh bad om, drejer sig ikke bare om eksamenskontrollen, men også om fagets indhold og omfang.

Professor Moes åbne brev nævner studenternes forudsætninger i relation til en række sygdomme, behandler eksamenskontrol-

[Undervisningsministeren.]

spørgsmål og omtaler størrelsen af pensum i hjernens og rygmargens anatomi. Disse punkter har betydning for kandidaternes kvalifikationer, og jeg mener, oplysningerne om dem må omfatte alle tre universiteter, selv om debatten er rejst i København.

Jeg venter universiteternes svar omkring 1. december og vil derefter straks høre sundhedsstyrelsen igennem indenrigsministeriet.

Når materialet er færdigt, vil det i fuldt omfang og på sædvanlig måde blive sendt til folketingets undervisningsudvalg og fru Inge Krogh og være almindelig tilgængeligt. På det grundlag, der så foreligger, vil jeg tage stilling til, om eksamenskravene må anses for utilstrækkelige.

Ole Espersen (S):

Det forekommer mig, at den oplysning, der blev givet fra det lægevidenskabelige fakultet, var af rent faktisk karakter; den krævede ikke sammenkaldelse af noget nævn eller af noget fakultetsråd for at blive givet videre, det var en faktisk oplysning.

Den offentlige debat viste jo ganske klart, at det, der gjorde spørgsmålet til en historie, var studienævnets påståede magtmisbrug; jeg vil da spørge, om ministeren ikke tror, at spørgere her i tinget er interesseret i at få at vide, om deres motiveringer er forkerte — og oplysning herom forelå ganske klart den 4. november.

Det er også blevet sagt fra ministerens side, at det var et generelt formuleret spørgsmål. Det er rigtigt, men er det da ikke en generel oplysning, passende til et generelt spørgsmål, at kravene til kendskab til neuroanatomi er skærpede, når der spørges, om disse krav er store nok? Jeg mener, at der er blevet bedt om oplysning fra ministerens side, der er givet et svar, oplysningen er væsentlig, den er relevant, og den burde have været taget med. Det var den ikke, og man kan undre sig over det.

Her var efter min opfattelse en god anledning til at få frikendt en ofte angrebet gruppe i Danmark. Der var en god anledning til ikke at deltage i den almindelige hetz mod studenter og universiteter, områder, der hører under ministerens kompetence. Her var en helt klar anledning til at sige, at et bredt angreb var ganske uberettiget. Ministeren benyttede ikke den an-

ledning. Ministeren foretrak, må jeg konstatere efter besvarelsen her i tinget i dag, at lade studienævnene og styrelsesloven være underkastet fortsat mistanke og manglende tiltro på et helt urigtigt grundlag.

Det falder efter min opfattelse i tråd med andre handlinger fra ministerens side, og jeg må beklage, at denne konsekvente politik også har ført til, at folketinget kommer i den situation, at det bliver holdt i uvidenhed om væsentlige sager, der har været rejst her i tinget.

Inge Krogh (KrF):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om jeg nu får det svar, som var kommet, og som jeg ikke fik, dengang jeg fik mit foreløbige svar; det svar fra studienævnet kunne jeg godt tænke mig at se. Men jeg kan godt se, at det ikke er det fulde svar, og jeg vil gerne spørge, om undervisningsministeren vil kulegrave dette og også i den forbindelse tale med professor Harald Moe om det. Han er endnu ikke blevet spurgt.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Jeg vil gerne sige til hr. Ole Espersen, at besvarelsen af spørgsmålet til fru Inge Krogh naturligvis ikke har noget som helst at gøre med, at jeg skulle føre og ville føre en hetz imod studenterne og imod universiteterne; det er der overhovedet ikke tale om. Jeg er fuldstændig klar over, at den ordning, man har på nuværende tidspunkt, er vedtaget under det, man kalder professorfakultetet, og jeg ved også godt, at der netop er sket en skærpelse med hensyn til neuroanatomi, en skærpelse, som er vedtaget under den nugældende styrelseslov; der er altså ikke tale om, at jeg på nogen som helst måde vil føre en hetz og mistænkeliggøre nogen.

Til fru Inge Krogh vil jeg gerne sige, som jeg også sagde i mit første svar til hr. Ole Espersen, at det endelige svar, der kommer, når vi har indhentet alle oplysninger, naturligvis vil blive givet til undervisningsudvalget og også til fru Inge Krogh, og i dette materiale indgår altså også den skrivelse, som hr. Ole Espersen har været inde på, hvor man netop også har peget på, at det ikke er på grund af styrelsesloven, at det ikke er studienævnene som sådan, der på nogen som helst måde har forringet kravene til de studerende. Alt det vil indgå i

[Undervisningsministeren.]

materialet, og vi kulegraver det. Som sagt regner vi med omkring 1. december at have så meget materiale, at vi kan give et fulgyldigt svar.

Alt i alt vil jeg konkludere og sige, at intet naturligtvis skal holdes tilbage, det har på ingen måde været mit ønske, jeg har blot ment, at for at kunne give et fuldgyldigt svar måtte vi have alle ting oplyst; og det var det, der blev sagt i det første svar også. Alt skal nok komme med.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Camre* (S) til undervisningsministeren:

„Hvorledes mener ministeren at det vil være muligt ved indførelse af statskautione-rede lån til erstatning for udlån fra Statens Uddannelsesstøtte at gennemføre den af regeringen bebudede besparelse på uddannelsesstøtten på 300 mill. kroner?“

(Spm. nr. 112).

Skriftlig begrundelse.

I skrivelse af 2. november 1974 til undervisningsministeren har Rådet for Uddannelsesstøtten henledt ministerens og undervisningsudvalgets opmærksomhed på, at den af regeringen bebudede omlægning af uddannelsesstøtten tvært imod at være en besparelse repræsenterer en merudgift af betragtelig størrelse for staten.

Rådet henleder opmærksomheden på, at den statslige uddannelsesstøtte tilbagebetales af lånerne, og at statens egentlige udgift alene skyldes det rentetab på ca. 86 mill. kr. årlig, som denne ordning medfører.

Heroverfor står udgifterne ved en overgang til statskautione-rede lån, som dels skyldes statens indfrielse af misligholdte lån, som må antages at udgøre en stigende andel ved den stigende byrde, som rentetilskrivningen på disse lån betyder, dels indebærer betydelige administrationsomkostninger vedrørende statskaution, som ikke kan foretages via edb, og endelig fremkommer

udgiften til den rentesikringsordning, som regeringen bebuder at ville gennemføre samtidig med en omlægning af uddannelsesstøtten.

Rådet peger på, at en sikring af et renteniveau på 8 pct. i studietiden med de nu gældende rentesatser i 1978 alene vil koste staten 240 mill. kr.

Der er altså grund til at antage, at statens udgifter ved regeringens „reform“ vil blive 3-4 gange større end udgifterne ved udlån fra Statens Uddannelsesstøtte.

Hertil kommer, at udlån over de private banker med statskaution dels er overordentlig problemfyldt for de studerende på grund af vanskeligheder ved opnåelse af lånene og disses opsigelighed, dels medfører høj rentebyrde og kort afdragstid efter endt studium.

Sammenfattende kan det siges, at regeringens planer, således som disse indtil nu er kendte og kommenteret af Rådet for Uddannelsesstøtten, vil øge statens udgifter flere gange, vil belaste de studerende økonomisk og i henseende til utryghed i væsentligt omfang og vil overføre dels de studerendes, dels statens (skatteydernes) rentebetaling til de private banker.

På denne baggrund er det påkrævet, at ministeren nøjere redegør for sine planer. Jeg henviser i øvrigt til rådets skrivelse, jfr. ovenfor (bilag 29, undervisningsudvalget).

Camre (S):

Mit spørgsmål til ministeren går på en oplysning om, hvorledes ministeren agter at gennemføre den besparelse på uddannelsesstøtten på 300 mill. kr., som er bebudet allerede i statsministerens åbningstale.

Det er således, at undervisningsudvalget har fået en kopi af et brev, som ministeren har modtaget fra Rådet for Uddannelsesstøtte.

I dette brev henledes opmærksomheden på, at det ikke vil være muligt at spare et sådant beløb. Man peger på, at de faktiske omkostninger til studiestøtten løber op i

[Camre.]

86 mill. kr. årlig, nemlig det rentetab, som ordningen medfører, idet man jo må erindre, at de ydede lån skal tilbagebetales. Der er kun tale om en formuemæssig forskydning.

For det andet peger rådet på, at overgangen til statskautionerede lån vil betyde øgede statsudgifter til indfrielse af en række lån, som er misligholdte. Det er jo meget betydelige beløb, man fra rådets side kan påpege at en studerende kommer til at skyldte, hvis han skal have lån til den almindelige rente i bankerne, og dér mener man der vil være en betydelig tilbagebetalingsbyrde, som kan blive misligholdt i en række tilfælde.

Yderligere peger man på administrationsvanskeligheder, som vil koste noget, og man peger også på, at dette at skulle være henvist til at gå til de private banker og være afhængig af de private bankers velvilje giver en stor usikkerhed for de studerende.

Så peger man på, at regeringen også har sagt, at man ville lave en rentesikringsordning, og man beregner, at hvis man laver en rentesikringsordning, således at man ved det nuværende renteniveau bringer den faktisk betalte rente blot ned til 8 pct., vil det koste 240 mill. kr.

Jeg vil gerne høre, hvorledes ministeren mener at der efter disse oplysninger kan spares 300 mill. kr.

Undervisningsministeren (Tove Nielsen):

Jeg vil indledningsvis bemærke, at en drøftelse af disse spørgsmål bør ske i forbindelse med folketingets behandling af det forslag til ny lov om uddannelsesstøtte, som jeg snarest vil fremsætte.

Når et sådant forslag forelægges for folketinget, vil jeg naturligvis gøre nøje rede for mine vurderinger af dets virkninger, men indtil da finder jeg det mindre hensigtsmæssigt at gå ind på enkeltheder, der endnu ikke foreligger fastlagt, og som må ses i sammenhæng med andre ændringer af støttesystemet.

Imidlertid er der i spørgsmålets begrundelse og også i det, vi har hørt nu, nævnt en række udsagn, som man ofte ser gengivet i dagspressen, og det vil nok være på sin plads at få rettet et par misforståelser.

Det er rigtigt, at de nuværende statslån, dem, man kalder lån 1, før eller siden tilbagebetales af lånerne. Men dette tilslører dog ikke den kendsgerning, at der er tale om pengesummer, som i en længere årrække fjernes fra statskassen. Da lånene er rentefrie i uddannelsesstiden, er de selv med de senere påløbne renter mindre værd ved tilbagebetalingen, end da de blev ydet. Men hvorledes man opgør statens faktiske tab, er nok noget af et skønsspørgsmål.

Hr. Camre betegner statens indfrielse af misligholdte lån til pengeinstitutionerne som en udgift, selv om forholdet dog er det, at staten træder i den forrige kreditors sted og derved selv får et krav på låneren. Pengene kan således ikke anses for tabt på indfrielsestidspunktet.

Administrationen af de statskautionerede lån er ubestrideligt dyrere end administrationen af statslån, men jeg må dog henlede opmærksomheden på, at det ikke er os, der har opfundet de statskautionerede lån, den opfindelse er gjort på et tidspunkt, hvor socialdemokratiet var med til at danne regering. Der vil altså højst kunne blive tale om anvendelse af et allerede eksisterende administrativt apparat, for jeg formoder da ikke, at hr. Camre har tænkt sig, man helt skulle afskaffe de statsgaranterede lån, der allerede eksisterer.

Vedrørende udgiften til en rentesikring henvises i spørgsmålets begrundelse til et beløb på 240 mill. kr. i 1978, der er nævnt i den henvendelse, jeg har modtaget fra Rådet for Uddannelsesstøtten. Rådet er imidlertid nået frem til dette tal ved at anvende 2 hypotetiske forudsætninger, nemlig dels indførelse af en rentesikring på 6 pct., som skulle nedsætte de uddannelsessøgendes renteudgift til 8 pct. p. a., dels at der skulle ydes rentesikring til alle statskautionerede lån, det vil sige også i de tilfælde, hvor trang ikke foreligger, idet statskaution for lån ifølge de nugældende regler ikke er betinget af en bestemt lavere indtægt, hverken hos lånmotageren eller hos dennes forældre. Det er dog højst usikkert, ja, vel nærmest usandsynligt, at begge disse forudsætninger vil indgå i lovforslagets støtteordning.

Som jeg sagde indledningsvis, er det ikke min hensigt her at gennemgå et lovforslag, der endnu ikke foreligger, men jeg har fun-

[Undervisningsministeren.]

det det nødvendigt at påvise, at spørgerens økonomiske vurderinger er overdrevne.

Camre (S):

Må jeg indledningsvis sige, at der jo ikke er tale om mine økonomiske vurderinger, men om økonomiske vurderinger foretaget af Rådet for Uddannelsesstøtten, som vel må formodes at være ret kompetent på dette område. Jeg har udelukkende citeret de af rådet opgivne tal.

Ministerens siger, det vil være naturligt først at diskutere disse ting ved en ny lovs behandling. Jeg har følt det ønskeligt at diskutere dem allerede på dette tidspunkt, fordi hele problemet jo indebærer en overordentlig høj grad af usikkerhed for de mennesker, hvis studiesituation og dermed hele tilværelse er afhængig af, hvilke lån de kan formodes at få, og det kunne jo være, at ministeren allerede var ved at komme på bedre tanker ved at have set udtalelserne og beregningerne fra rådet.

Jeg må medgive ministeren, at der naturligvis er tale om inflationsgevinst derved, at penge, der skal betales tilbage efter en vis årrække, normalt ikke er så meget værd, som da de blev lånt. Men når ministeren kritiserer det element i rådets udtalelse, der siger, at der vil være tale om statslig indfrielse af nogle misligholdte lån, og at det ikke er en reel statsudgift, så vil jeg dog sige, at i de fleste tilfælde, hvor man fra en privat banks side må anse sådanne lån for tabt, og hvor staten indtræder i den tidligere kreditors, altså den private banks, sted, er der vel en betydelig risiko for, at skyldner er en så dårlig betaler, at staten også må regne med ikke at få sine penge. Så den del af beregningen vil jo dog nok stort set holde.

Ministerens peger på, at socialdemokratiet var med til at opfinde de statskautionerede lån, og dertil vil jeg gerne sige: ja vel, men man må ikke glemme, at byrden bliver værre, når man erstatter de eksisterende statslige ydelser med statskautionerede lån, således at der ikke bare bliver tale om et både-og, som mange studerende har i dag, men om udelukkende at anvende de statskautionerede lån hos de private banker. Jeg vil også gøre opmærksom på, at ministerens udtalelse om, at det ikke er rigtigt

at anse denne udlånsbyrde som kun en formueforskydelse, dog nok ikke holder i det lange løb. Der er reelt tale om en finansiel indflydelse, som er væsentlig mindre, end hvis pengene skulle foræres bort.

Formanden:

Jeg henstiller, at man holder sig inden for taletidens rammer.

Undervisningsministeren (*Tove Nielsen*):

Jeg skal gøre det ganske kort ved én gang til at sige til hr. Camre, at så længe lovforslag ikke er udarbejdet og ikke er fremsat, er tiden ikke inde til at gå ind i detaljer. Det har været sådan også under tidligere regeringer, at man dog tillod regeringen selv at formulere et lovforslag, før man skulle stå til ansvar for detaljerne heri.

Camre (S):

Ja men så vil jeg takke ministeren for, at ministeren nu er blevet opmærksom på disse problemer, og udtrykke ønsket om, at ministeren i udarbejdelsen af de endelige detaljer i det pågældende forslag vil tage skyldigt hensyn til de problemer, som Rådet for Uddannelsesstøtten har påpeget i den nævnte skrivelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Lindholt* (FP) til justitsministeren:

„Ministerens bedes oplyse, hvilke foranstaltninger der vil blive bragt i anvendelse over for politi og børneværn i Kerteminde i anledning af disse myndigheders overtrædelse af grundlovens § 72.“

(Spm. nr. 103).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge Fyns Tidende af 19. november 1974 er passeret følgende: med bistand af det lokale politi har en ekspeditionssekretær ved ungdoms- og børneværnet tiltvunget sig adgang til et privat hjem mod ejerens vilje i anledning af en børneværnssag.

Efter denne grundlovsstridige indtrængen har den pågældende ekspeditionssekretær oven i købet udtalt, at dette var normal praksis i børneværnssager.

Lindholt (FP):

Sagen indeholder to aspekter, nemlig for det første det, der er sket, at en embedsmand ved socialvæsenet sammen med en politibetjent er trængt ind i et privat hjem i strid med grundlovens § 72, og dernæst at en medarbejder ved børne- og ungdomsværnet derefter har den frimodighed at udtale, at det vil man da fortsætte med, indtil der foreligger en domstolsafgørelse herom. Man skulle ikke tro, det var så indviklet at forstå, at grundloven skal overholdes, uanset om der er en dommer, der siger det, eller ej. Det mener jeg også at administrationens personale bør opfordres til, og det er derfor, vi har bedt justitsministeren om at komme med en forklaring om, hvad der er eller vil blive foretaget over for de pågældende.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

I den konkrete sag, som hr. Lindholt henviser til, havde børne- og ungdomsværnets formand i overensstemmelse med børne- og ungdomsforsørgsloven truffet en foreløbig beslutning, hvorefter en 17-årig pige, som med forældrenes samtykke var anbragt uden for hjemmet, ikke måtte hjemgives. Pigen, der var på besøg hos faderen, skulle efter børne- og ungdomsværnets beslutning anbringes hos private plejeforældre, idet der havde været problemer med den hidtidige anbringelse på en institution.

Under en samtale med børne- og ungdomsværnet oplyste faderen, at han ikke kunne tiltræde pigens anbringelse hos plejeforældrene, og at han ikke turde „svare for følgerne af en afhentning af pigen fra børneværnets side“.

Da faderen tidligere havde været meget voldsom over for pigen, bl. a. med den følge, at pigen måtte indlægges på et hospital, anmodede børne- og ungdomsværnet i overensstemmelse med børneforsørgslovens § 34 politiet om bistand til fuldbyrdelse af beslutningen om fjernelsen af pigen fra hjemmet. Ved ankomsten til hjemmet fandtes dette uaflåst. Da ingen reagerede på henvendelse, undersøgte politiet og børneværnsrepræsentanten ejendommen uden resultat.

Efter grundlovens § 72 kan ransagning ske uden retskendelse, hvis der i en lov er hjemmel hertil. Børne- og ungdomsværnets undersøgelse af huset er sket efter børne- og ungdomsværnslovens § 34. Såvel socialmini-

steriet som justitsministeriet har i 1966 givet udtryk for, at denne bestemmelse indeholder hjemmel for politiet til at foretage ransagning uden retskendelse. Ved samme lejlighed gav man endvidere udtryk for, at spørgsmålets endelige afgørelse henhører under domstolene.

Dette er fortsat justitsministeriets og socialministeriets opfattelse, men jeg understreger det, jeg lige sagde, at spørgsmålet i sidste instans må finde sin endelige afgørelse ved domstolene.

I øvrigt kan jeg oplyse, at pigen, samme dag som politiet rettede henvendelse til hjemmet, frivilligt henvendte sig til børne- og ungdomsværnet.

Lindholt (FP):

Det er ikke så mærkeligt, at retssikkerheden ikke er så god i dette land, når man mener, at man med alle love kan sætte sig op mod grundlovens i og for sig klare bestemmelse, og den forklaring, som justitsministeren gav, var ikke tilfredsstillende, navnlig ikke når man nu hører, at pigen frivilligt havde henvendt sig til de pågældende myndigheder. Hvis hun havde det, hvad i alverden skulle man så ud at ransage huset for? Og da man konstaterer, at der ingen er hjemme, hvad skal man så ind i huset for? Boligen er ukrænkelig. Vil justitsministeren sørge for, at denne simple regel bliver opretholdt både af politi og børneværn?

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg må i denne anledning citere grundlovens § 72 for hr. Lindholt. Når man citerer den, skulle man gennemlæse den helt, for der står:

„Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse, beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse.“

Det er denne sætning: „hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse“, der har været genstand for fortolkning, for vurdering og også for diskussion i den juridiske litteratur, og da er det, jeg nævner her, at socialministeriet og justitsministeriet i 1966 har givet udtryk for, at man mener, at politiet, når man bygger på bestemmelsen i børneforsørgslovens § 34, uden retskendelse

[Justitsministeren.]

kan yde bistand til børne- og ungdomsværnet og i forbindelse hermed også foretage en ransagning.

Der er væsentlig forskel på, om der er tale om en ransagning inden for strafferetsplejens område, eller om der er tale om ransagning uden for strafferetsplejens område, men jeg gentager: i sidste instans må dette spørgsmål, denne fortolkning, afgøres ved domstolene.

Lindholt (FP):

Jeg har læst grundloven. Jeg har læst, at der skal være tale om en særegen undtagelse hjemlet ved lov.

For det første mener jeg, at denne særegne undtagelse skal anvendes med meget større mådehold, end det sker i dag. For det andet fik jeg intet svar fra justitsministeren om, hvorfor i alverden det var nødvendigt overhovedet at begå dette retsbrud, når der ingen var hjemme, og det kunne man vel erkynnde sig om ved at kigge ind ad vinduerne. Så var der ingen grund til at trænge ind i huset.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg må med hensyn til den juridiske side af sagen henholde mig til, hvad jeg sagde før.

Med hensyn til, hvad der faktisk er passeret, sagde jeg, at man ved ankomsten til hjemmet fandt dette uaf låst, og da ingen reagerede på henvendelse — jeg formoder, henvendelsen har været, at man har banket eller ringet på — undersøgte man ejendommen. Man kunne jo ikke vide, om der var nogen til stede i en fjernereliggende del af ejendommen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Voigt (FP)** til justitsministeren:

„Med hvilken begrundelse har ministeren nægtet Falek tilladelse til at benytte de meget bedre amerikanske udrykningshorn?“ (Spm. nr. 105).

Skriftlig begrundelse.

I Aktuelt den 22. november i år fremgår det af en artikel, at justitsministeriet har nægtet tilladelse til brug af de amerikanske

horn, til trods for at erfaringen viser, at de nuværende udrykningshorn høres dårligt — specielt af den tungere trafik — især når udrykningskøretøjet kommer bagfra.

Voigt (FP):

Når jeg i mit spørgsmål anfører, at amerikanske horn er bedre, er det ud fra synspunkter, redderne er fremkommet med, og det er og må vel være sådan, at det er dem, vi skal høre, og ikke diverse bilinspektører og rigspolitichefen. Når man vil afvise forsøg og indføre forbud, må det være rimeligt at lytte til de personer, som har forstand på tingene, og i det her stillede spørgsmål må det helt klart være sådan, at det er redderne, der bør spørges.

Ifølge Jyllands Posten den 23. november d.å. venter ministeren nu på en udtalelse fra sundhedsstyrelsen, som skal udtale sig om, hvorvidt udrykningskørsel i det hele taget er nødvendig. Det forekommer mig uhyggeligt og fylder mig med rædsel, at ministeren ikke i stedet har spurgt repræsentanter fra udrykningstjenesten.

Tidligere justitsminister K. Axel Nielsen nedsatte den 26. oktober 1967 et råd, som hedder Rådet for Trafiksikkerhedsforskning, og det er måske ud fra dette råds sammensætning, at ministeren har fundet det rigtigt at spørge sundhedsstyrelsen om råd. Men tænk, selv ikke i et sådant råd har man bedt organisationer for udrykningstjenesten medvirke. Dette er fuldstændig urimeligt.

De danske Redningskorps har i en periode på 5 år, fra 1969-1973, foretaget en meget omfattende analyse af ulykker under udrykning. I denne periode kørte køretøjerne 80 mill. km, og der skete kun 97 ulykker; heri er endda også indregnet småulykkerne, hvor der ikke blev optaget rapport. Kun i 35 tilfælde medførte ulykkerne personskade, hvoraf 14 ramte reddere. Ud fra det og når vi sammenholder med, at ulykkesfrekvensen pr. 100 køretøjer kun var 1,4 pct. for udrykningskøretøjer, hvorimod procenten var 1,9 for privatbiler og erhvervs-vogne, er det altså statistisk set mere sikkert at sidde i en ambulance under udrykning end i en personbil eller hyrevogn.

Lad mig slutte med i denne omgang at spørge ministeren om følgende: hvorfor har ministeren den 9. marts 1973 afvist, at der gøres forsøg med sirener og de så-

[Voigt.]

kaldte McCloud-horn? Hvorfor må der ikke på bred basis gøres et forsøg, bare ét forsøg? Det er det eneste, man beder om i første omgang.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Ifølge justitsministeriets bekendtgørelse om udrykningskørsel skal et udrykningskøretøj være forsynet med et klartlydende totonet automatisk virkende horn. Det kan yderligere være forsynet med et tilsvarende særlig kraftigt horn til brug på landevej eller andre steder, hvor omstændighederne gør anvendelse heraf påkrævet.

Falck i Ålborg søgte for et par år siden om forsøgsvis godkendelse af, at man foruden det foreskrevne udrykningsudstyr forsynede en ambulance med en sirene efter amerikansk mønster. Statens biltilsyn fik demonstreret sirenen og fandt, at denne ved en subjektiv bedømmelse ikke kunne høres på længere afstand end det normalt anvendte totonede horn, snarere tværtimod. Man havde tidligere afholdt et forsøg med sirene på et af færdselspolitiets køretøjer, og man nåede dengang til det samme resultat. Det var biltilsynets opfattelse, at det havde betydelig værdi, at udryknings-signal var ens på alle udrykningskøretøjer. Heller ikke rigspolitichefen kunne anbefale en forsøgsvis godkendelse, og justitsministeriet fandt herefter ikke grundlag for at meddele Falck tilladelsen.

Jeg har forstået, at Falck overvejer på ny at rejse spørgsmålet over for justitsministeriet. Hvis vi modtager en sådan henvendelse, vil vi gerne se på problemet igen.

Voigt (FP):

Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 271 af 28. august 1964, § 5, stk. 2, med et tillæg til færdselslovens § 26 er jeg udmærket bekendt med. Men hvad er der sket på de 10 år? Bilparken er vel fordoblet og som følge deraf også mere støjende. Burde så ikke også udrykningssignalerne være mere støjende? Ellers forstår jeg ikke en pind af det hele. Men jeg er selvfølgelig heller ikke minister. Havde jeg været det, havde dette spørgsmål også været overflødigt, idet sådanne ting naturligvis var bragt i orden.

Ud af de 97 ulykker skete de 34 i kryds, og årsagen til 45 pct. af de 97 ulykker var,

at modparten ikke hørte hornene. Næsten halvdelen af ulykkerne kunne altså have været undgået, hvis hornet havde været kraftigere. Giver det ikke den højtærede minister stof til eftertanke?

Hornene, der tales om i denne forsøgsordning, er netop blevet godkendt i Norge, og det er de såkaldte McCloud-horn, altså trinløst regulerbare horn. Det vil sige, at når det ikke er påkrævet, kan lydstyrken nedsættes. I øvrigt siger færdselsloven, at udrykningshornene kun skal benyttes, når det skønnes nødvendigt, og her er det kun redderne, der kan skønne, om det er nødvendigt.

I et sådant forsøg kunne man udmærket inddrage det glimrende råd, som hedder Rådet for større Færdselssikkerhed, og bede det lave en kortfilm til tv. Så kunne man oplyse befolkningen om forsøgsordningen og bede den komme med kommentarer til sirenerne; især skulle den tunge trafik spørges, idet de store lastvogne støjer meget i førerrummet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poul Westergaard* (DR) til justitsministeren:

„Vil ministeren drage omsorg for, at der ikke sker nogen forringelse af den politimæssige service i Tårnby politikreds eller nogen forringelse af de nære relationer mellem befolkning og politi i området?“

(Spm. nr. 110).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet rejstes på baggrund af den debat, som strukturudvalgets planer om at indlemme Tårnby politikreds i Københavns politi har skabt på Amager.

Der kan formentlig være gode, saglige grunde til at søge gennemført en tilbunds-gående strukturrationalisering af de politimæssige funktioner i hele det storkøbenhavnske område, bl. a. som følge af et formodet ressourceoverskud hos Københavns politi i forbindelse med et dalende befolkningstal i København, den u hensigtsmæssige placering af Frederiksberg politikreds midt i Københavns politikreds m. m. Men et ensidigt forslag om nedlæggelse af Tårnby politikreds må nødvendigvis af befolk-

[Paul Westergaard.]

ningen i Tårnby og Dragør kommuner blive opfattet som urimeligt og diskriminerende.

I Tårnby politikreds har befolkningen hidtil kunnet nyde godt af et tilfredsstillende samarbejde med politiet, der er mulig-gjort bl. a. ved politiets gode lokalkendskab og det naturlige tillidsforhold, som kun kan trives i det nære samfund. Erfaringerne fra forsøg på at centralisere politi-funktionerne i andre storbysamfund, f. eks. i Stockholm, er ikke gode, bl. a. fordi centraliseringen er gået ud over den kontakt mellem befolkning og politi, som er så nødvendig for at opnå gode resultater af det politimæssige arbejde.

De lokalemæssige forhold for Tårnby politikreds har gennem 14 år været mindre tilfredsstillende, men Tårnby kommunes tilbud om på særdeles rimelige vilkår at stille den hidtidige og næsten nye sygekassebygning, der er blevet overflødig, til rådighed som politistation ville kunne løse de lokalemæssige problemer og endda betyde en yderligere forbedring af den politimæssige service for øens befolkning uden væsentlige meromkostninger.

Poul Westergaard (DR):

Jeg har rejst spørgsmålet til justitsministeren på baggrund af strukturudvalgets planer om at nedlægge Tårnby politikreds — noget, der har givet anledning til megen debat ude på Amager — og indlemme den i København, en tanke, der møder massiv modstand i Tårnby og Dragør kommuner. Begge borgmestre derude har protesteret. Man finder det ikke rimeligt med en sådan ensidig aktion imod Tårnby politikreds, når der i øvrigt er nok så iøjnefaldende strukturproblemer i de øvrige dele af det storkøbenhavnske område.

Betydningen af politiets gode lokalkendskab og de gode relationer mellem befolkning og politi må ikke undervurderes i en tid med øget vold og kriminalitet. Det nære samfund har også noget med borgernes tryk-
hed at gøre, og så vidt jeg er orienteret, har centraliseringen af det politimæssige arbejde dér, hvor det har været forsøgt, netop bekræftet betydningen af at være om det nære samfund og bevare de mindre enheder.

Justitsministeren er jo repræsentant for et parti, der ikke mindst ved valget for et år

siden slog meget stærkt på dette med det nære samfund. Jeg synes, der her er en ny lejlighed til at vise i praktisk politik, at man mener noget alvorligt med det. Jeg håber, at justitsministeren positivt vil overveje, hvad de to borgmestre og de øvrige repræsentanter for henved 60.000 mennesker derude på Amager i enighed giver hende af gode råd i denne sag.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Efter at den kommunale struktur i hovedstadsområdet er blevet fastlagt, har strukturudvalget vedrørende politiet taget spørgsmålet om politiets struktur i dette område op til overvejelse. Fra formanden for udvalget har jeg fået oplyst, at der antagelig kort efter jul vil blive afgivet en betænkning om spørgsmålet, og derfor finder jeg det ikke rigtigt nu at tage stilling. Jeg må foreløbig afvente betænkningen.

Jeg vil gerne på den anden side understrege, at gennemførelse af strukturændringer i politiet — og det gælder naturligvis også for en eventuel ændring vedrørende Tårnby politikreds — må have til forudsætning, at der sker en forbedring. I hvert fald er det givet, at der ikke ved en sådan ændring må ske nogen forringelse af den politimæssige betjening af befolkningen i området.

Må jeg have lov til, når der rejses spørgsmål om det nære samfund, kort at gøre opmærksom på, at det fremgår af retsudvalgets betænkning af 26. maj 1972, at der skulle tages stilling til Tårnby retskreds' og politikreds' fremtid, når den kommunale struktur i hovedstadsområdet var fastlagt.

Poul Westergaard (DR):

Jeg vil gerne takke justitsministeren for svaret. Jeg forstår naturligvis godt, at justitsministeren ikke kan give noget endeligt tilsagn om enten det ene eller det andet i denne sag, så længe betænkningen ikke er afgivet. Jeg kan også godt forstå, at det har noget med den kommunale struktur at gøre, men netop her er resultatet blevet det, at Tårnby kommune og Dragør kommune står tilbage i den kommunale struktur, og det vil vist være ret enestående, hvis en københavnsk omegnskommune eller to skulle lægges ind under Københavns politi.

Jeg ser hen til, at justitsministeren, der tidligere har demonstreret sin forståelse for

[Poul Westergaard.]

betydningen af det nære samfund, også når det drejer sig om strukturering af det politimæssige arbejde, er opmærksom på, hvad der kommer fra strukturudvalget. Jeg kan huske, at justitsministeren gjorde en god indsats, da det drejede sig om Varde politikreds, hvor det, så vidt jeg husker, lykkedes at sikre dens beståen.

I sagen her om Tårnby politikreds er det meget væsentligt, at befolkningen derude mener, at det fungerer tilfredsstillende, både hvad angår det forebyggende politimæssige arbejde, og også hvad angår det opklarende arbejde. Der har ikke derude været tilløb til oprettelse af private vagtværn, som man kender det andre steder. Det betyder på den anden side ikke, at forholdene på Amager er sådan, at man kan tåle nogen forringelse af den politimæssige service, og det vil jo blive resultatet, hvis man slår af på kravet om et vist politimæssigt lokalkendskab, om de gode og nære forbindelser mellem politi og befolkning. Men jeg takker justitsministeren for tilsagnet om, at der ikke på disse områder skal ske nogen forringelse.

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Jeg vil blot lige have lov at trække forhistorien for dette op. Det var ikke kun Varde politikreds, der blev opretholdt. Da retsudvalget sidst behandlede spørgsmålet, var det 6 politikredse, som man opretholdt udover dem, som lovforslaget gik ud på. Der var imidlertid det specielle, at Tårnby var foreslået nedlagt, men et enigt udvalg, retsudvalget, udtalte, jfr. den betænkning, jeg nævnte før, at man fandt, at spørgsmålet om nedlæggelse af Tårnby retskreds burde udskydes, indtil den kommunale struktur i Københavnsområdet var endeligt fastlagt. Det står yderligere i betænkningen, at justitsministeren havde oplyst, at indtil spørgsmålet var afgjort, ville der ikke blive opført hverken politigård eller retsbygning i kredsen. Det er altså et spørgsmål, der skal klares op, når vi får betænkningen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Tråff* (FP) til miljøministeren:

„Hvad agter ministeren at gøre for at forebygge, at den private statsunderstøttede

institution Det danske Hedeselskab tiltager sig sæde i offentlig forvaltningsmyndighed, der har til opgave at tildele grundforbedringsopgaver til bl.a. Hedeselskabet?“

(Spm. nr. 107).

Skriftlig begrundelse.

Som eksempel herpå henvises til, at selskabet har fået overladt administrationen af de offentlige vandløb i Bov kommune, som har overladt arbejdet med rørlægning af vandløb m.v. til Hedeselskabet.

Vil ministeren derfor overveje at skærpe vandløbslovens § 85, således at miljøministeren skal bestemme, at primærkommunerne skal afgive årlige indberetninger til amtsrådet om kommunernes administration af offentlige vandløb?

I bekræftende fald vil amtsrådene derigennem få mulighed for at få en samlet oversigt over Det danske Hedeselskabs indflydelse på denne administration.

Der skal i denne forbindelse specielt henvises til selskabets indflydelse i sønderjysk vandløbsadministration og den sammenfaldende iver netop i denne landsdel efter at gennemføre grundforbedringsarbejder i form af bl.a. rørlægning af vandløb.

Kan ministeren i øvrigt acceptere, at en privat institution sætter sig i en dobbeltposition som både rådgiver for folkevalgte råd og producent af de projekter, rådgiveren foreslår udført?

Miljøministeren (Holger Hansen):

Som svar på hr. Tråffs spørgsmål til mig vil jeg gerne sige, at jeg ikke mener, der er grundlag for at kritisere, at folkevalgte råd benytter Hedeselskabet som konsulent og projekterende i sager om regulering af vandløb. Det tilkommer det kommunale råd at træffe beslutning om, hvorvidt kommunen vil gennemføre arbejdet, og det tilkommer også kommunalbestyrelsen at indbringe en sådan sag for landvæsensretten, der behandler sagen i et offentligt retsmøde. Ansvarret påhviler således fuldt og helt de lokale myndigheder.

Det er min opfattelse, at amtsrådene og amtsvandinspektørerne allerede i dag har betydeligt kendskab til den kommunale vandløbsadministration. Når hr. Tråff derfor har spurgt mig, om jeg ved anvendelsen af vandløbslovens § 85 vil medvirke til, at

[Miljøministeren.]

alle kommuner én gang årligt skal indsende indberetning til amtsrådet om kommunernes administration af offentlige vandløb for derigennem, som det siges, at afsløre Hedeselskabets indflydelse på de kommunale råd, må jeg svare, at jeg finder, at en sådan indberetningspligt alene med dette formål er ganske ubegrundet. Jeg lægger herved vægt på at undgå en ganske unødvendig forøgelse af administrationen, der medfører et overflødigt arbejde for såvel primærkommunerne som amtsrådene.

Träff (FP):

Jeg vil først sige tak til ministeren for svaret. Det var nu ikke helt, som jeg havde ønsket det skulle være. Denne sag må ses ud fra flere synsvinkler, bl.a. den miljømæssige. Jeg finder, at hvis man har den samme person til at vurdere og til at igangsætte og lede arbejdet, kan man ikke være sikker på, at de miljømæssige interesser til stadighed er dækket ind på en for samfundet acceptabel måde. Ifølge vandløbslovens § 86, stk. 2, skal man udnævne tilsynsmænd, og det har man i de fleste sønderjyske kommuner praktiseret således, at man har tilsynsmænd, der har forbindelse med Hedeselskabet.

Jeg synes, det ville være godt, om man kunne få en ensartet ordning, således at man er sikker på, at den vedligeholdelse, som nødvendigvis skal finde sted, men som mange steder er blevet drevet så vidt, at man har ødelagt en masse ynglepladser for fisk og andre små dyr, kan blive stoppet, således at man kan få vandløbene i en god og naturlig form.

Miljøministeren (Holger Hansen):

Også jeg ønsker naturligvis, at vi får vores vandløb i en så god og naturlig stand og form som muligt, men jeg vil gerne understrege, at vores miljølovgivning er en decentral lov, hvorefter kommunerne har nogle opgaver og amtskommunerne nogle opgaver. Jeg finder altså, det er rigtigt, at

det er sådan. Vi har et kommunalt selvstyre herhjemme, og det har endda i de seneste år været et udbredt ønske her i folketinget at understrege et sådant selvstyre og give kommunerne større indflydelse på de sager, der vedrører deres administration, og de sager, som henlægges til dem gennem lovgivningen. Det er det, der sker her, og jeg mener, det sker på en rimelig og rigtig måde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Fuglsang* (DKP) til handelsministeren:

„Vil ministeren drage omsorg for, at intet medlem af monopolrådet anvender sin stilling til fremme af forretningsmæssige interesser?“

(Spm. nr. 108).

Skriftlig begrundelse.

Medlem af monopolrådet, formand for Håndværksrådet Adolph Sørensen har udsendt et fortroligt cirkulære om at foretage prisændringer uden at „påkalde monopoltilsynets opmærksomhed“. Dette cirkulære er klart i modstrid med monopollen, og derfor er der tale om et alvorligt misbrug.

Fuglsang (DKP):

Jeg vil gerne til indledning sige, at mit spørgsmål ikke må opfattes som et angreb på håndværkerne som sådan. Enhver ved jo, at mange af dem rammes hårdt af de økonomiske vanskeligheder, som vi som helhed befinder os i på grund af den førte politik: anlægs- og byggestop, kredit- og rentepolitik osv.

Jeg har derimod stillet spørgsmålet af principielle grunde. Når Håndværksrådets formand som repræsentant også i monopolrådet er kommet ind i billedet, skyldes det måske bare, at han har været mere klodset, måske også mere letsindig, end andre er.

Det, mit spørgsmål drejer sig om, er tillid eller mistillid til monopoltilsynet som et

[Fuglsang.]

bare nogenlunde effektivt organ over for en uheldig pris- og avanceudvikling. Her er det jo netop som ved så mange andre offentlige organer afgørende, hvem der sidder i dem — det kan som bekendt have uheldige følger at sætte ræve til at vogte gæs. Men dernæst er spørgsmålet selvfølgelig også, hvordan de handler, eller hvordan de får lov til at handle, og det er som sagt den egentlige motivering for spørgsmålet.

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Det cirkulære, hr. Fuglsang hentyder til, er udsendt den 27. september i år af Centralforeningen af Murermestre i Danmark, og det er underskrevet af centralforeningens formand, murermester Adolph Sørensen, som tillige er medlem af monopolrådet. I cirkulæret gøres der opmærksom på, at foreningens medlemmer har adgang til at regulere deres priser, efter at det prisstop for murerarbejde, der havde været fastsat af monopoltilsynet, er bortfaldet, og der gøres i cirkulæret opmærksom på, at man bør holde sig til omkostningsstigninger, der kan dokumenteres. Cirkulæret er vedlagt to skemaer til brug ved beregning af omkostningsstigninger.

Jeg vil gerne sige, at der ved udsendelsen af dette cirkulære ikke er tale om, at hr. Adolph Sørensen har anvendt sin stilling som medlem af monopolrådet til fremme af forretningsmæssige interesser. Cirkulæret indeholder ingen fortrolige oplysninger, som er kommet til hr. Adolph Sørensens kendskab i hans egenskab af medlem af rådet, og cirkulæret er heller ikke efter sin formulering i strid med gældende prisbestemmelser.

Men når det er sagt, vil jeg dog gerne tilføje, at flere af de anvendte formuleringer i cirkulæret forekommer mig uheldige. Bemærkningerne om, at forhøjelsen af timepriserne bør ske på en sådan måde, at monopoltilsynet ikke bliver opmærksom på det, burde efter min opfattelse ikke forekomme i et cirkulære fra en erhvervsorganisation. Jeg skal for en fuldstændigheds skyld tilføje, at jeg har ikke sympati for den opfordring til hurtige prisforhøjelser, som cirkulæret også er udtryk for.

Fuglsang (DKP):

Jeg vil takke ministeren for svaret og

også for, at han sådan i mildere form, ligesom jeg selv gjorde det, i og for sig misbilligede den sprogbrug og det faktiske indhold i det cirkulære, der er udsendt.

Men jeg vil gerne spørge — nu vi har en anledning — med hensyn til hele den pris- og avanceudvikling, som finder sted, og som i og for sig på mange måder både berører forbrugere og producenter: finder ministeren ikke, at der er anledning til at inskærpe monopoltilsynet at følge med i hele denne udvikling?

Handelsministeren (Nyboe Andersen):

Monopoltilsynet følger nøje denne udvikling og har for ganske nylig foretaget en række ændringer i de hidtil gældende bestemmelser, som er blevet gjort ønskelige på grund af den senere tids udvikling.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Arentoft (FP) til økonomiministeren:

„Agter ministeren at tage initiativ til at foretage ændringer i beregningsmetoden for reguleringspristallet, således at der tages rimelige hensyn til eventuelle forbrugsreaktioner på indtrufne prisstigninger?“

(Spm. nr. 111).

Skriftlig begrundelse.

Reguleringspristallet er grundlaget for dyrtidsreguleringen og dermed af stor interesse for mange mennesker i dette land. Danmarks Statistik baserer beregninger af reguleringspristallet på forbrugsundersøgelser hos et antal lønmodtagere. Den sidste forbrugsundersøgelse er foretaget for året 1971, og den danner ved fremføring, sammen med forbrugsundersøgelsens udgiftsfordeling og prisudviklingen, ved vægtfordeling, basis for reguleringspristalsberegningen.

Imidlertid er det fortsat de forbrugte mængder i 1971, som ligger til grund for vægtfordelingen uden hensyntagen til, at de danske forbrugere har ændret forbrugsmønsteret ved f. eks. at sætte forbrug af dyre kødvarer ned, reducere tobaksforbrug, taxakørsel og meget mere.

Arentoft (FP):

Baggrunden for mit spørgsmål er den diskussion, der går mand og mand imellem omkring reguleringspristallet og beregningen af

[Arentoft.]

det. Selve beregningsmetoden er ret så indviklet, men hele befolkningen følger offentliggørelsen af pristallet, især det lønregulerende, med uhyre stor interesse.

Beregningsgrundlaget er forbrugsundersøgelser, der foretages hvert fjerde år. Den sidste er foretaget i 1971. Ved løbende justering af udgiftsfordeling og prisudvikling beregnes vægttal, men spørgsmålet er, om der tages behørigt hensyn til forbrugerreaktioner ved beregningerne. Når visse forbrugsvarer stiger, går mange over til at købe andre og billigere varer. Selv om vægttallene skulle justere dette, så vil f. eks. salget af dyrt oksekød gå ned, mens den sidste statistik i Statistiske Efterretninger nr. 4, 1974, side 384, viser, at restaurationsbesøg, køb af fjernsynsapparater, campingvogne og fritidshuse er steget, og dette, som vel egentlig bør være en privatsag, indgår i pristallet.

Derfor kunne mit spørgsmål til økonomiministeren have været formuleret således: mener ministeren, at beregningen af reguleringspristallet bør ændres, således at det beregnes på grundlag af priser og forbrugsvaner vedrørende nødvendige dagligdags artikler? Eller sagt med andre ord: kan vi være tilfredse med den nuværende reguleringspristalsberegning, der har så stor indflydelse på dyrtidsregulering og er med til at sætte vores lønniveau op og op, således at vores konkurrenceevne over for udlandet bliver ringere og ringere?

Økonomiministeren (Nyboe Andersen):

Så langt jeg kan huske tilbage, har der været snak om, hvorvidt pristallet nu blev beregnet på den rigtige eller den bedst mulige måde. Sandheden er jo, at der ikke er nogen måde, der er rigtig i nogen absolut forstand, men man kan komme mere eller mindre nær til at finde et udtryk for, hvor meget priserne i en vis periode har bevæget sig.

Det vægtgrundlag, vi bruger i Danmark, stammer, som hr. Arentoft sagde det, fra forbrugsundersøgelser i 1971. I praksis foretager man sådanne nye undersøgelser hvert fjerde eller femte år for derved at få ændringer i forbrugssammensætningen ind, og det er meningen, at man vil foretage den næste forbrugsundersøgelse i 1976. Nu er det sådan, at erfaringerne viser, at de for-

skydninger i forbruget, der afsløres ved disse forbrugsundersøgelser, faktisk gennemgik de kun har relativt ringe indflydelse på konstateringen af prisudviklingen, på pristallets stigning.

Det er klart, at man teoretisk må sige, at det ville være ønskeligt at foretage sådanne forbrugsundersøgelser meget ofte, om så skulle være hver måned, men det støder jo på meget store praktiske og ikke mindst økonomiske hindringer. En forbrugsundersøgelse kostede, selv om vi nu gør det på den måde, at det er en undersøgelse, der kun omfatter mindre end 1.000 husstande, i 1971 over 1 mill. kr. Hvis der skal finde meget hyppige justeringer sted på grundlag af indsamling af nyt materiale, så bliver det en meget bekostelig sag, og Danmarks Statistiks budget tillader ikke sådanne hyppige undersøgelser. Jeg tror da også, det er et hensyn, som også fremskridtspartiet vil lægge vægt på.

Det supplerende spørgsmål, hr. Arentoft kom med, om man i princippet skulle ændre beregningen, så kun det, hr. Arentoft kaldte nødvendige varer, indgik deri, har jo også tit været drøftet. Jeg skal nøjes med at sige om det, at det nu engang er vilkårligt, hvad der er nødvendige varer. Nogle varer er det efter nogles opfattelse, andre varer efter andres opfattelse, og jeg tror, det bliver meget svært at afgrænse det. Jeg tror derfor, det er rigtigere, at man bygger sit pristal på, hvad man kunne betegne som en typisk families forbrug.

Arentoft (FP):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Der indgår jo så mange faktorer i pristallet, at man måske kan sige, at så bliver gennemsnittet sådan set måske rigtigt.

Jeg er helt enig i, at disse forbrugsundersøgelser er meget dyre, men det er jo altså dem, der ligger til grund for det.

Det sidste, jeg ville sige, er — og jeg kan forstå på ministeren, at det har været drøftet før — at dette, at folk bruger en del af deres penge til sådan noget som køb af campingvogne og feriehuse, kan jeg altså ikke rigtig se virkelig har en direkte indflydelse på pristallet som sådant.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ritt Bjerregaard* (S) til arbejdsministeren:

„Vil ministeren foreslå at lempe § 51, stk. 2, i lovbekendtgørelse af 28. juni 1973 om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. om nedsættelse af dagpengene ved modtagelse af andre ydelser i anledning af ledighed, således at arbejdsløse med familie får mulighed for at søge statsstøtte og kommunistøtte til højskoleophold på linje med andre?“

(Spm. nr. 94).

Skriftlig begrundelse.

Den 1. oktober 1974 gav arbejdsdirektoratet arbejdsløse mulighed for at oppebære dagpenge, hvis de deltog i højskoleophold, ligesom ministeren i spørgetiden den 30. oktober 1974 gav tilsagn om at sikre arbejdsløse samme mulighed for at deltage i dagkurser under fritidsloven. Begge beslutninger viser ministerens forståelse for de arbejdsløses problemer og ministerens interesse for at tilbyde dem uddannelsesmuligheder i den vanskelige situation, en arbejdsløshedsperiode er.

Det har imidlertid vist sig, at kun få arbejdsløse med familie har råd til at betale, hvad det koster at komme på højskole. Forpligtelserne over for familien er jo de samme som før arbejdsløsheden og indtægten væsentlig mindre — de sidste undersøgelser tyder på en reel dækning på 70 pct. og ikke 90 pct. Det er derfor rimeligt, at arbejdsløse får mulighed for at oppebære stats- og kommunestøtte, beregnet ud fra den årlige indtægt, de har ved dagpenge. En sådan ordning vil heller ikke stille disse arbejdsløse bedre end andre arbejdsløse, idet ordningen ville virke, som følgende regneeksempel viser:

Maksimal årlig indtægt ved dagpenge ca. 40.000 kr.	
Tilskudsberettiget elevbetaling for højskoleophold 220 kr. pr. uge.	
Statsstøtte (40 pct.)	88 kr.
Kommunalt tilskud (efter 25 pct.-reglen, som anbefales alle kommuner af Kommunernes Landsforening)	55 kr.
I alt	143 kr.

Dette giver en betaling på 220 kr. ÷ 143 kr., 77 kr. til den arbejdsløse selv, hvilket stort set svarer til, hvad der spares i den

hjemlige husholdning, når der er én mindre om ugen.

Jeg håber, ministeren også i denne sag vil vise forståelse for de arbejdsløses vanskelige vilkår og forøge deres muligheder for at bruge en vanskelig situation til noget konstruktivt.

Arbejdsministeren (*Johan Philipsen*):

I arbejdsdirektoratets cirkulære af 1. oktober 1974 om udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge under ophold på højskoler og husholdningsskoler er det fastsat, at dagpengereetten bl. a. er betinget af, at medlemmerne over for arbejdsløshedskassen afgiver en tro og love-erklæring om, at han eller hun ikke modtager tilskud fra stat eller kommune i forbindelse med opholdet. Denne bestemmelse bygger ikke på arbejdsløshedsforsikringslovens § 51, stk. 2, som forudsat i spørgsmålet. Denne lovbestemmelse vedrører nedsættelse af dagpenge ved modtagelse af andre ydelser i anledning af ledighed, f. eks. fordi pågældende er medlem af en anden ikke-anerkendt arbejdsløshedskasse, hjælpe-kasse eller en anden forening.

Grundlaget for bestemmelsen om udelukkelse af adgangen til samtidig at oppebære både dagpenge og elevstøtte skal søges i det almindelige princip i social- og arbejdsmarkedslovgivningen om, at man skal søge at undgå dobbeltforsørgelse over forskellige støtteordninger.

I det tilfælde, der er nævnt i spørgsmålet, hvor en arbejdsløs med familie gerne vil udnytte en længere ledighedsperiode til at dygtiggøre sig ved et højskoleophold, erkender jeg, at det kan være tvivlsomt, om man kan tale om dobbeltforsørgelse. Jeg har derfor talt med undervisningsministeren om sagen, og vi vil nu etablere en ordning, så det bliver muligt at give elevstøtte i sådanne tilfælde.

Den nævnte bestemmelse i arbejdsdirektoratets cirkulære vil herefter blive ophævet, således at de almindelige regler for beregning af elevstøtte i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 1973 anvendes. De indeholder adgang til dispensation vedrørende indtægtsberegningen for arbejdsløse, dvs. at elevstøtten ydes efter individuel vurdering, hvor der foreligger særlig store økonomiske byrder for ansøgeren. Højskolerne vil blive instrueret om at vejlede eleverne om deres muligheder for støtte. Jeg skal understrege

[Arbejdsministeren.]

det ord i den næstsidste sætning, der hedder „dispensation“. Den nærmere begrundelse for valg af dette ord fører for vidt i en spørgetid.

Så skal jeg kun til sidst sige, at jeg for så vidt er skuffet over, at så få ugifte arbejdsløse har taget imod dette tilbud af 1. oktober 1974.

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg skal først over for arbejdsministeren beklage forsinkelsen, som betød, at jeg ikke fik hørt begyndelsen af svaret, men sige, at jeg opfattede den sidste del af svaret på den måde, at arbejdsministeren var positivt stemt over for det spørgsmål, der var stillet, og at arbejdsministeren ville gennemføre det ved dispensationer.

Det takker jeg arbejdsministeren for. Jeg er glad for, at arbejdsministeren også denne gang har vist imødekommenhed over for de vanskeligheder, som de arbejdsløse har.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Kaj Hansen (DKP) til boligministeren:

„Vil ministeren tilbagekalde bekendtgørelse af 18. september 1974 om huslejeudligning i boliger for unge under uddannelse?“ (Spm. nr. 102).

Skriftlig begrundelse.

En lang række kollegier har i den senere tid fået stærkt stigende driftsudgifter, og dette vil betyde betydelige lejeforhøjelser i mange kollegier. Det er derfor helt urimeligt oven på stigningen i driftsudgifterne at pålægge en huslejeudligning. Hver eneste dag forringes uddannelsesstøtten på grund af prisstigninger og er i dag helt ude af takt med de faktiske leveomkostninger. Det vil derfor være rigtigt ikke at påligne de unge under uddannelse den ovenanførte boligskat.

Boligministeren (Johan Philipsen):

Når hr. Kaj Hansen spørger: „Vil ministeren tilbagekalde bekendtgørelsen af 18. september 1974 om huslejeudligning i boliger for unge under uddannelse?“, så er svaret nej, og begrundelsen herfor er følgende:

Huslejeudligning i kollegier er gennemført med hjemmel i lov om boligbyggeri, og gennemførelsen er et led i en støtteaktion for kriseramte kollegier. Den er en forudsætning for den bevilling på 5,5 mill. kr., som finansudvalget har stillet til rådighed for midlertidige driftslån til disse kollegier, ligesom den har sammenhæng med opfordringen til kommuner og amtskommuner om en driftsstøtte, i første række ved fritagelse for ejendomsskatter.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at vi har haft enkelttilfælde, hvor udgiften til ejendomsskatter har været så høj som 14 kr. pr. værelse pr. måned. Jeg kan i øvrigt føje til, at en lang række kommuner altså har taget positivt imod min opfordring derhen, at de i henhold til den gældende lovgivning har fritaget kollegierne for ejendomsskatter.

Den nuværende finansieringsordning for kollegiebyggeri er meget følsom over for bevægelser i obligationsrenten, og det har givet betydelige forskelle i lejen i det lidt ældre og i det nye byggeri, ofte langt over 100 kr. om måneden. Uddannelsessøgende, der får værelse på et ældre kollegium, får derved et privilegium i forhold til kammerater, der må rykke ind i de nyeste kollegier. Huslejeudligningen stiller de uddannelsessøgende mere lige, og det var kollegierådet, hvor de uddannelsessøgende har flertal, der i sin tid ud fra lighedsprincippet foreslog udligningsbestemmelsen, og det er efter min mening udtryk for et rigtigt solidaritetsprincip. Det var derfor skuffende, at kollegierådet, da solidariteten skulle stå sin prøve, gik imod sit eget forslag.

Det kommer formodentlig overraskende for mange, at det var kollegierådet, der i sin tid foreslog denne udligning. Jeg vil gerne citere fra en indstilling til boligministeren af 9. december 1970, hvor der står:

„På grund af stigningen i byggepriserne er der efterhånden opstået betydelige forskelle mellem huslejen i det ældre og det nye kollegiebyggeri. Kollegierådet foreslår, at der sker en udligning af den således opståede forskel i huslejeniveau under hensyntagen til kollegieværelsernes kvalitet, beliggenhed m. m.

Kollegierådet skal herefter henstille, at der i lovforslaget indføres en bestemmelse herom.“

[Boligministeren.]

Dette skete før det daværende lovforslag, og det er altså ikke noget, den nuværende boligminister har opfundet.

Må jeg videre føje til, at det er korrekt, at der i kollegierne som i andet byggeri er stigninger i driftsudgifterne bl. a. som følge af energikrisen, men disse stigninger har jo ikke fjernet huslejevorskellen i ældre og nye kollegier. Stigningen i driftsudgifterne rammer hårdt i de nyeste kollegier, der i forvejen kæmper med udlejningsvanskeligheder. Omkostningsstigningen kan derfor ikke påberåbes som grundlag for at afskaffe udligningen.

Udligningsbidragene behøver i øvrigt ikke nødvendigvis at medføre en lejeforhøjelse for kollegianerne. Jeg kunne udmærket tænke mig, at kollegiebestyrelserne ved en kritisk gennemgang af deres driftsbudgetter kunne finde poster, hvor der kunne spares. Jeg har bl. a. hæftet mig ved, at mange kollegier betaler ganske betragtelige beløb til rengøring, ofte 30-35 kr. pr. måned pr. værelse.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret, men jeg må beklage den konklusion, som han kommer til. Ministerens redegørelse var teknisk meget korrekt, men det ændrer ikke ved det forhold, at efter at denne bestemmelse blev gennemført, er der jo sket adskillige ting. Der er bl. a. sket det, at på grund af oliekrisen er der kommet meget betydeligt forøgede driftsudgifter for kollegierne. Det er jo heller ikke ministeren ubekendt, at ministerens kollega undervisningsministeren meget energisk har modsat sig at regulere uddannelsesstøtten for de unge.

Derfor er de nu bragt i en sådan situation, at deres uddannelsesstøtte udhules fra dag til dag, de har ingen compensation fået for prisstigningerne, og samtidig kommer man nu her og vil udnytte den bestemmelse i loven, der siger, at man kan pålægge en huslejudligning. Det er ikke rimeligt under de vilkår, som de unge i dag må studere under, og det kan ikke pakkes ind i en hel masse paragraffer og tilbagevises derudfra. Her må man se på de reelle forhold.

Endvidere må jeg også henvise til, hvad Boligselskabernes Landsforening meddeler den 25. november i år. De vender sig meget

skarpt imod og fordømmer, at den ældre, almennyttige boligmasse gennem årlige lejeforhøjelser i henhold til boligforliget skal være med til at finansiere nyt byggeri. Ja men det er også her spørgsmålet om at lægge en afgift på boliger på samme måde som på kollegierne.

Nu kan man jo udligne kollegielejen på mange forskellige måder. Man kan sætte de billigste op, således at de bliver lige så dyre som de dyreste. Men man kan jo også sætte de dyreste ned, således at de bliver lige så billige som de billigste, og det var den udvej, vi skulle have frem netop på baggrund af den fortvivlede økonomiske situation, som de unge under uddannelse står i.

Boligministeren (Johan Philipsen):

At sætte de dyreste ned er det, jeg har gjort ved ansøgningen til finansudvalget om de 5,5 mill. kr., som jeg har fået bevilget. For at sige det helt klart: udligningen stammer fra kollegierådet i sin tid. De 5,5 mill. kr. i ansøgningen til finansudvalget for at kunne sætte de dyreste kollegieværelser ned er mit initiativ, som har fået finansudvalgets tilslutning.

Kaj Hansen (DKP):

Ministeren siger, at han sætter de dyreste ned. Ja, på bekostning af, at de billigere og mellembilligere sættes op. I den vanskelige situation, de unge står i, var det eneste rigtige, at man ydede den statsstøtte, der var nødvendig for at nedsætte de dyreste kollegieboliger.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af *Glensgård* (FP) til forsvarsministeren (14. november 1974):

„Agter ministeren at påbyde lods i danske farvande for skibe med forurenende eller farlig last?“

(Spm. nr. 82).

Begrundelse.

I løbet af få måneder er der sket grundstødninger i de danske farvande, som kunne få katastrofale følger for bl. a. vore kyst-

[Glensgård.]
strækninger. Disse grundstødninger ville sandsynligvis ikke være sket, såfremt der var påbudt dansk lods.

Forsvarsminister *Erling Brøndums* svar (21. november 1972):

Med hjemmel i lodslovens (lovbekendtgørelse nr. 244 af 29. juli 1964) § 11, stk. 1, kan forsvarsministeren påbyde lodstvang i danske farvande, når det af hensyn til den almindelige skibsfart og samfærdsel må anses for nødvendigt, at sejladsen i en kanal eller gravet rende, havn eller et særligt vanskeligt eller snævert farvand foregår med mere end almindelig forsigtighed eller kyndighed.

Med denne bemyndigelse er der f. eks. indført lodstvang visse steder i Limfjorden, i Københavns havn, over Hals Barre, mellem Oreby og Saksøbing, i Odense Kanal og for tankskibes vedkommende ved anløb af Hundested.

Det er således ikke muligt i medfør af lodsloven generelt at gennemføre lodstvang i de danske farvande for skibe med forurenende eller farlig last.

Det kan i denne forbindelse nævnes, at det i Øresundstraktaten af 14. marts 1857, hvilken traktat stadig er gældende, i artikel 2 er anført, at afbenyttelse af lodstjenester i Kattegat, Sundet og Bælterne til enhver tid er overladt til skibsførernes egen afgørelse.

Der er derimod mulighed for på internationalt plan — i IMCO (Inter-Governmental Maritime Consultative Organization, der er FN's søfartsorganisation) — at få vedtaget rekommandationer, der tilsigter at skabe større sikkerhed ved sejlads i internationale farvande. Sådanne rekommandationer følges erfaringsmæssigt af den internationale skibsfart.

Det danske retsgrundlag for disse rekommandationer er lov om skibsfartens betryggelse (lovbekendtgørelse nr. 309 af 3. august 1965), der henhører under handelsministeriet, der på dette område forhandler med myndigheder under forsvarsministeriet.

Ved nært samarbejde mellem danske og svenske søfartsmyndigheder er der gennemført trafiksepareringer (ensretning) i Øre-

sund i områderne ved Helsingør — Helsingborg og ud for Falsterbo.

For Sundets vedkommende er der endvidere mellem Danmark og Sverige ført forhandlinger med det sigte at søge opnået en IMCO-rekommandation om, at lods benyttes ved passage af Sundet af olietankskibe med mere end 7 meters dybgang, samt af alle skibe — uanset dybgang — der fragter farlig last i form af kemikalier og gas.

For at skabe nødvendig basis for forslagens behandling i IMCO er det forelagt de øvrige Østersølande. Når enighed med disse er opnået, vil det blive sendt til behandling i IMCO.

Da trafikken gennem Kattegat og Store Bælt ikke er så intensiv som trafikken i Sundet, skønnes det ikke muligt på internationalt plan at få gennemført tilsvarende restriktive regler i disse farvande.

Man har derfor forelagt et udkast til rekommandation om regler for store skibes sejlads gennem danske farvande. Udkastet, der har fået en positiv modtagelse, forventes endeligt vedtaget i efteråret 1975 til ikrafttræden i begyndelsen af 1976.

Rekommandationen indeholder bl. a. regler om, at store skibe under passage fra Skagen til Gedser skal have mindst 2 m vand under kølen, og at skibe med over 13 m's dybgang skal anvende dansk lods under denne passage. Endvidere stilles forskellige krav til det tekniske udstyr i skibene.

Endelig skal skibe følge det i 1971 på frivillig basis etablerede radiomeldesystem for skibe over 40.000 DWT.

I IMCO vil der af Danmark på et møde i februar 1975 blive forelagt et detaljeret forslag til den særligt afmærkede rute med en minimumsdybde på 17 meter, som skibene skal følge under passage fra Skagen til Gedser.

Denne rute forventes herefter etableret på samme tidspunkt, som ovennævnte rekommandation træder i kraft.

Af *Aage Frandsen* (SF) til arbejdsministeren (15. november 1974):

„Hvilke foranstaltninger er der af arbejdstilsynet truffet for at begrænse de

[Aage Frandsen.]

skadelige virkninger, der opstår i forbindelse med svejsning, og hvilke foranstaltninger vil ministeren træffe for at forhindre disse skadelige virkninger?"

(Spm. nr. 89).

Begrundelse.

Baggrunden for spørgsmålet er for det første det svar, som ministeren gav den 27. februar i år på mit spørgsmål: „Hvilke foranstaltninger vil ministeren træffe for at forhindre de skadelige virkninger, der opstår i forbindelse med svejsning?“, hvor ministeren bl. a. sagde: „I foråret 1973 nedsatte direktoratet et nyt udvalg, også med repræsentation for de faglige organisationer, som skulle udarbejde regler for svejsearbejde på såvel faste som skiftende svejsepladser. Udvalget er nu ved at færdiggøre et udkast til sådanne regler, som kan forventes udsendt af direktoratet for arbejdstilsynet i den nærmeste tid. Det er endvidere meningen at udsende regler for forskellige typer svejsearbejde, efterhånden som udvalget færdigbehandler problemerne. Efter de forventede regler skal svejsepladsen indrettes således, at det som altovervejende hovedregel ikke vil være nødvendigt at bruge åndedrætsværn. Indåndingsluften må ikke indeholde forurenende stoffer i sådanne mængder, at de hygiejniske grænser vil blive overskredet, og de hygiejniske grænseværdier vil blive ændret, efterhånden som nye forskningsresultater berettiger dertil.“

Spørgsmålet er herefter, hvad der er sket siden den 27. februar.

For det andet den offentliggjorte undersøgelse „Rapport fra et Skibsværft“, der viser, at på B & W af 195 svejsere har 55 pct. kronisk bronkitis mod ca. 10 pct. for den øvrige befolkning, at 85 pct. er besværet af svejserøg, at 47 pct. lider af mindst ét forgiftningssymptom dagligt, at 44 pct. har haft et eller flere tilfælde af metalrøgteber inden for den sidste måned før undersøgelsen, at 49 pct. har haft øjengener igennem længere tid, og at 94 pct. har gener, når de bruger maske.

På denne baggrund må det være rimeligt, ikke blot at begrænse generne, men fjerne dem, bl. a. ved at forbyde anvendelsen af

nogle af de stoffer, der i dag anvendes ved svejsning.

Arbejdsminister *Johan Philipsens* svar (26. november 1974):

I mit svar i folketinget den 27. februar 1974 på et tilsvarende spørgsmål (nr. 115) fra hr. Aage Frandsen om samme emne bebudede jeg, at direktoratet for arbejdstilsynet i den nærmeste tid ville udstede regler for svejsearbejde på faste, henholdsvis skiftende arbejdspladser. Sådanne regler er udsendt af direktoratet for arbejdstilsynet den 17. april og 29. maj 1974 og gælder for manuel lysbuesvejsning med beklædte elektroder.

Om reglerens indhold henviser jeg til den tidligere besvarelse; jeg kan her tilføje, at det kræves, at virksomheden kontrollerer, at indåndingsluftens indhold af forurenende stoffer ikke overskrider blandingens hygiejniske grænseværdi. Målingerne skal foretages i samarbejde med afdelingens sikkerhedsgruppe.

Som hovedregel kræves, at den sundhedsskadelige luftforurening fjernes, inden den når svejserens åndedrætsområde; kun i undtagelsestilfælde accepteres personligt åndedrætsværn, og såfremt arbejdsperioden overskrider 3 timer pr. arbejdsdag, skal åndedrætsværnet være luftforsynet.

Som jeg nævnte i min tidligere besvarelse, arbejder direktoratets udvalg for svejsearbejde videre med regler for andre typer af svejsearbejde. Udvalget, der siden mit sidste svar har holdt fem møder, senest den 19. november, har således netop færdiggjort et udkast til regler for bekæmpelse af luftforurening ved svejsning på grundmateriale, der er behandlet med olie. Reglerne forventes udsendt inden den 1. januar 1975.

Udvalget arbejder endvidere på regler om 1) forbud mod anvendelse af cadmiumholdige loddemidler (med mulighed for dispensation på faste arbejdspladser)

2) bekæmpelse af luftforurening ved svejsning og anden varmebehandling af emner, der er belagt med korrosionsbeskyttende eller varmeisolerende lag (f. eks. olie, maling, lak, plastic eller metal)

3) andre svejsemetoder, f. eks. CO₂-svejsning og argonsvejsning.

[Arbejdsministeren.]

Der arbejdes endelig på spørgsmålet om indførelse af en klassifikation af svejseelektroder med hensyn til disses luftforurenende egenskaber, men løsningen på dette problem er imidlertid afhængig af internationale vedtagelser.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om fornyelse af et statspræmieobligationslån.

(Lovforslag nr. 32. Fremsat 16/10 74. Første behandling 30/10 74. Betænkning 20/11 74).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Lysholt Hansen (S):

Jeg rejste under første behandling af dette lovforslag spørgsmålet om at lade præmieobligationernes trækingslister offentlige i den almindelige dagspresse i stedet for som nu på lister, der kunne købes.

Vi har fra ministeren under samråd i finansudvalget fået oplyst, at det vil koste 12-13 mill. kr. årligt, og jeg må sige, at der herefter har været enighed i finansudvalget om, at der ikke var grundlag for at imødekomme den tanke, som jeg rejste. Jeg deler den opfattelse, at som situationen er nu, vil det ikke være rimeligt at bruge så mange penge til dette formål.

Jeg skal derfor på alle mine kollegers vegne, på nær retsforbundet, indstille lovforslaget til vedtagelse i den skikkelse, det havde ved første behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-9 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ophævelse af lov om arbejdsretten [af Freddy Madsen m. fl.].

(Lovforslag nr. 52. Fremsat 23/10 74).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Arbejdsministeren (Johan Philipsen):

Den lovgivning, som medlemmer af det kommunistiske parti foreslår ophævet, er jo trådt i kraft så sent som den 1. juli sidste år. Ved ikrafttrædelsen blev arbejdsretten moderniseret i overensstemmelse med det forslag, som blev afgivet af det under arbejdsministeriet i oktober 1970 nedsatte udvalg om arbejdsretten. Arbejdsretsudvalget blev nedsat med repræsentanter for bl. a. arbejdsmarkedets to hovedorganisationer, og der var mellem organisationerne fuld enighed om udformningen af de nye regler, der i dag regulerer arbejdsrettens virksomhed.

Det er på denne baggrund vanskeligt at se alvoren i nu at fremsætte et forslag som det foreliggende. Men det er jo ikke første gang, der fra kommunistisk side fremsættes forslag om nedlæggelse af arbejdsretten.

I 1970 fremsatte det kommunistiske partis repræsentant i folketinget forslag om ophævelse af den dagældende arbejdsretslov. Ifølge motiveringen for forslaget, der blev genfremsat i 1971, skulle arbejdsretten erstattes af et system, byggende på forhandling, mægling og ret til aktion.

Det er nødvendigt at understrege, at eksistensen af arbejdsretten absolut ikke er til hinder for at bruge strejker som kampmiddel for at opnå bedre løn og arbejds-